

de ifrågasatta lönetilläggen graderas såsom familjelön. I den mån lönetillägg medgivas, böra dessa enligt riksdagens mening utgå med lika belopp utan avseende å försörjningsbörd samt med högst det belopp, som föreslagits av de inom arbetsmarknadskommissionen tillsatta särskilda sakkunniga.

Kungl. Maj:ts förslag i fråga om vattenavledningsföretaget Lyckebyån samt företagarföreningar inom vissa län bifallas av riksdagen.

Ej heller ha Kungl. Maj:ts beräkningar av medelsbehovet givit riksdagen anledning till erinran.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag för budgetåret 1946/47 under femte huvudtiteln anvisat *dels* till Statens arbetsmarknadskommission m. m.: Avlöningar ett förslagsanslag av 2 650 000 kronor, *dels* till Statens arbetsmarknadskommission m. m.: Omkostnader ett förslagsanslag av 850 000 kronor, *dels* till Länsarbetsnämnderna och arbetsförmedlingsanstalterna: Avlöningar ett förslagsanslag av 9 500 000 kronor, *dels* till Länsarbetsnämnderna och arbetsförmedlingsanstalterna: Omkostnader ett förslagsanslag av 3 300 000 kronor, *dels* till Åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m. ett reservationsanslag av 22 000 000 kronor, *dels ock* till Kostnader för överflyttning av arbetskraft ett reservationsanslag av 15 000 000 kronor.

Stockholm den 29 juni 1946.

Med undersätlig vördnad.

Nr 452.

Godkänd av första kammaren den 29 juni 1946.

Godkänd av andra kammaren den 29 juni 1946.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av väckta motioner angående framläggande för riksdagen av förslag till anläggande av en storflygplats invid Stockholm m. m.

(Statsutskottets utlåtande nr 205.)

Till Konungen.

I de likalydande motionerna I:123 och II:232 har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att förslag till anläggande av en storflygplats invid Stockholm snarast måtte föreläggas årets riksdag.

Vidare har i de likalydande motionerna I:124 och II:231 hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t snarast ville för riksdagen framlägga förslag om anläggande av en storflygplats.

I årets statsverksproposition har chefen för kommunikationsdepartementet vid anmälan av ärendena angående anslag å kapitalbudgeten för budgetåret 1946/47 under luftfartsfonden framhållit, att han icke vore beredd att utan ytterligare utredning taga ställning till det av 1944 års flygplatsutredning framlagda förslaget om anläggande av en storflygplats. Då frågan om en yt-

terligare utbyggnad av Bromma flygplats ägde ett visst samband med storflygplatsfrågan, borde enligt departementschefens uppfattning jämväl avgrändet av denna fråga tills vidare anstå.

Motionärerna ha, under framhållande av det betänkliga i ett ytterligare dröjsmål i frågan om anläggandet av ett storflygfält, hemställt att riksdagen måtte besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att förslag i ämnet måtte föreläggas årets riksdag.

Såsom motionärerna framhållit uttalade sig 1944 års flygplatsutredning redan 1944 för byggande av en storflygplats i Stockholms närhet. Så gott som alla av frågan berörda myndigheter, institutioner och företag tillstyrkte i princip detta förslag. Sedermera har förslag framlagts om förläggande av flygplatsen invid Halmsjön omkring fyra mil norr om Stockholm. Enligt vad riksdagen erfarit synas de sakkunniga myndigheterna vara eniga om att den föreslagna förläggningen är ur olika synpunkter godtagbar. Kostnaden för projektets realiserande har uppskattats till omkring 80 miljoner kronor i ett första utbyggnadsskede, med möjlighet till ytterligare utbyggnad för en kostnad av omkring åtta miljoner kronor.

Riksdagen anser det sålunda vara konstaterat, att byggandet av ett storflygfält i Stockholms närhet är tekniskt möjligt. Det är emellertid uppenbart att med projektet förenade kostnader äro så betydande, att ingående överväganden måste föregå beslut om dess realiserande. Härutinnan vill riksdagen i förevarande sammanhang framhålla följande.

Inom landet finnas för närvarande tre flygplatser — vid Bromma, Bulltofta och Torslanda — som kunna betjäna flygtrafik av kontinentala mått. Samtliga dessa flygplatser ha emellertid omvitnats vara i behov av utvidgningar för att möta numera förefintliga eller inom en nära framtid väntade krav i fråga om omfattning och service. För interkontinental flygtrafik avsedda plan kunna för närvarande beredas någorlunda tillfredsställande landningsmöjligheter vid Bromma, dock endast å en bana. Det har därför varit nödvändigt att såsom komplement till Bromma för att bereda landningsmöjligheter i vissa väderlekssituationer förlänga och hårdgöra vissa bansträckor vid den militära flygplatsen i Uppsala och den civila flygplatsen Norrköping-Kungsängen. Efter en ytterligare utveckling mot större flygplan av t. ex. den typ Sila enligt uppgift kontrakterat läser emellertid Sverige med nuvarande flygplatser bliva urständsatt att i full utsträckning upprätthålla internationella trafikförbindelser.

En utveckling mot användandet inom den interkontinentala lufttrafiken av tyngre plan med stor lastkapacitet synes vara förestående. Därest icke Sverige utbygger sin flygplatsorganisation så att densamma ger möjlighet att mottaga dylika plan, läser en isolering i kommunikationshänseende vara ofrånkomlig. Detta synes riksdagen vara så mycket mer betänkligt som geografiska förutsättningar torde föreligga för att Sverige skall kunna ifrågakomma såsom en knutpunkt eller åtminstone en genomfartsstation för den interkontinentala lufttrafiken. En viss strävan torde hava förmärkts från andra nordeuropeiska länders sida att söka skapa förutsättningar för att draga till sig denna trafik. Ett uppskjutande av ställningstagandet till frågan om en flygplats av interkontinentala mått synes riksdagen för vårt land innebära vittgående och måhända oreparabla konsekvenser. Riksdagen delar motionärernas uppfattning att ifrågavarande spörsmål snarast möjligt bör bli föremål för statsmakternas prövning.

Riksdagen anser att ett eventuellt storflygfält bör förläggas till Stockholms närhet. En storflygplats i Stockholms närhet torde, såsom förut antytts, i viss mån reducera behoven av kompletterande utbyggnader av Bromma flygplats. Tillkomsten av storflygplatsen löser emellertid icke problemen vid Bulltofta och Torslanda. Inom flygplatsutredningen pågå för närvarande undersökningar rörande erforderliga åtgärder för att tillskapa tillfredsställande flygplatser för södra och västra Sverige. Det torde vara att förvänta, att krav komma att resas på avsevärda investeringar i syfte att ordna dessa landsändars inhemska och kontinentala flygförbindelser. Det är uppenbart, att, när det gäller att fatta ståndpunkt till frågan om utbyggande av en storflygplats, dessa spörsmål icke kunna lämnas åsido. De statsfinansiella och trafikekonomiska förutsättningarna för byggandet av en storflygplats böra sålunda enligt riksdagens mening icke bedömas med bortseende från kostnaderna för ett ändamålsenligt ordnande av övriga större flygplatser. För närvarande tillgängligt material synes icke giva möjlighet att överblicka det föreliggande problemet från denna utgångspunkt.

Enligt vad riksdagen inhämtat har chefen för kommunikationsdepartementet med stöd av Kungl. Maj:ts den 17 maj 1946 givna bemyndigande tillkallat särskilda sakkunniga för att inom departementet verkställa granskning av vissa driftskalkyler för Bromma flygplats och planerad flygplats för Stockholm, som framlagts av luftfartsstyrelsen.

Enligt riksdagens mening skulle det vara värdefullt om resultatet av berörda utredning möjliggjorde en överblick över de trafikekonomiska förutsättningarna för ifrågasatt utbyggnad även av övriga flygplatser.

Chefen för kommunikationsdepartementet har vid anmälan av frågan om tillkallandet av granskningsmännen framhållit såsom önskvärt, att det uppdraget omfattande granskningsarbetet bedrivs med sådan skyndsamhet, att eventuellt förslag om storflygplatsens anläggande kan i god tid nästkommande höst föreläggas riksdagen.

Riksdagen delar departementschefens uppfattning om önskvärheten av en snabb utredning och vill i anslutning härtill giva uttryck åt sin uppfattning att statsmakterna snarast möjligt synas böra taga ställning till frågan om utbyggandet av ett storflygfält. Därvid bör givetvis även hänsyn tagas till det statsfinansiella läget samt tillgången på arbetskraft och materiel.

Stockholm den 29 juni 1946.

Med undersätlig vördnad.